

מבעד למסוה (שעורים בהסתכלות)

שבוע גרוע היה לנו הפעם, יקירי, שבוע חמור שלא שערותו מכיני חדרים ולא ראווה רואי-העתים וביחוד יודעי-העטים...

כפי שקראתם בוראי חביבי, מתוך המברקים "מלא-זנה", אתונה ו"פארוזש" (נוסח ת"א) המכשרים לנו — נדבר הפעם בלשון הפוליטיקאים הגדולים! — התחדדות המיצב וקדרות שמים, נראה כי כל מה שיש בשמים יש גם "בהארץ" כידוע, ולא יפלא איפא אם לכל הידיעות המרגיזות האלו רגזה הארץ תחתיה — זו "הארץ" שאר-היום חרשע הכויחה סו"ס תל-אביבה על דרכה אמריקתה, ושכיתת-הנשק שהושגה בכ"כ עמל ותלאות, נאומים וקללות באספת-הנבחרים עליה-השלים — סכנה מרחפת על פניה רחמנא-ליצלן, ו"הארץ" תהו ובהו...

ומה אמר לכם, רבותי? — בזכו האחרון אברו כל חושי המדיניים. הו לא צריך אני להתפאר לפניכם, תלמידי החביבים, כי הלא יודעים הנכם היטב שרגיל אני ומצוי תמיד אצל ה"עולמית

העליונים" שלנו. ויש לי ב"ה מהלכים ב"חלונות הגבוהים", ומיום שאני מתחכך מסביב לפוליטיקאים שלנו ותופש לפעמים, כך כן הנד, מתוך קטעי-דברים ושיחת-חולין שלהם, יודע גם אני פרק בהלכות "פוליטיקה", כדאמרי אינשי: גם ערלה בבית הרב לומדת לפסס "שאלות" — "ברררר", איני יכול עדיין להבינ את ויצמן זה: כיצד ומדוע לא זכר עוד בהיותו בלונדון המעטירה כי כמה מהפכה ב"הארץ" ובמקום עורכה היפה שהלך לעולמו האמריקאי בשטונים פונטים להדש — חוץ מהוצאות קטנות! — בא "בר-מול" זה (גליקסון בלע"ז) המינופוליסט הידוע של "הפוליטיקה הגבוהה" שלנו שנהירין ליה שבילי המדינות עם הערכים והאנגלים בארצנו ממש כשבילי דברדיטשים ודכתריאלובקה, ושואל אני, איפוא, מה עלתה על דעתו של ויצמן ומה ראה על ככה שהלך ובהר לו למזכירו היריני בא"י לא את "בר-מול" ולא את "שלוס-מול" אלא כו? — "אוי לי אם אמר: אוי לי אם לא אמר" — אחד מילידי הארץ, בלי מרכאות, (גיטיב בלע"ז) שהורתו ולידתו לא היתה בקדושה שם על אדמת לנין וטרוצקי ושלא קרא אפילו את ה"יעזרייבקי נאוואסטוי", וחוץ מזה — אל נא יהיה לו לגנאי — הדיחו ה"כ"ל ולך" שם בהבריא הידועה של "בני-בנימין", וגם מ"פיטגי הפאשיסטים", ועל כלם הוא: עורך דאר-היום, זה העתון ה"צהוב" המנו

תמיד על ה"ישוב הנרקב" ועל המושבות הבורגניות ושכל גדולתו היא — לפי ערותו של העורך הקטן — רק האותיות הגדולות, המודעות הענקיות וביחוד הקוראים הרבים... איד כתוב שם אצל יעקב אבינו בפרשת "ויחי" של השבוע? — "שכל את ידיו", וישת ר' היום את ימינו על ראש כזאב"י ואת שמאלו על ראש "בן-מול", הבכור ויאמר: "ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו"...

וחמסי לא רק על איתמר בן-אב"י שלא הזכירני גם אני במאמרו "זעה" אלא וביחוד על ויצמן ששכח את העיקר, כי יש "עזמות" בעולם הודע מכל "לב קשה" ומכל "לב חדש", העומד תמיד "על הכישור" ומביט ב"אספקלריה" הבלתי "מאירה", ושיכול לתת לו ב"ה שעורים בהסתכלות על הפוליטיקה הגבוהה שלנו בשעה המורה זו — והייתי מלמדו כיצד לעשות ותורים, לא על גבולות ישראל חלילה לא בצפון הכנעני ולא במזרח העבדאללני — איד אומר בן-אב"י? — וגם לא בירכתי הדרום ולא בירכתוני דאר-היום. אף לא בשיחור מצרים ולא ברחוב "לואיס הקדוש" בירושלם, אלא ותורים: על קנאת סופרים-סוהורים והתחרות עתונים-חנונים, על גלויידעת מבלי דעת ועל חרמות ושביתות שאינו מצליחות...

אה, לו הזמינני אני ויצמן למזכיר, הייתי מזכיר לו נשכחות: לשלם משכרת

למורים ולפקידים שלא נפרעה זה זמנים ועדנים...

ומדי דברי ברהוב "לואיס הקדוש" זכרתי גם ברחוב "הורדוס"... רצתה הממשלה שלנו לזכות את ירושלם עיה"ק בשמעת יפים ומתאימים לרחובותיה ולפי-מטאותיה, מה עשתה — הלכה ומנתה עוד לפני שנתים בערך ועדה מיוחדת לקביעת השמות, תחת הנהלתו של פגור-חמושל שלנו, כחכמי אומות העולם ורבייה-מלוכה של "עשרת-השבטים" (לא מאודמיה!) מספויני אמריקה שבעירנו, מכהני-פרנציסקיא וכומריי דומיניקיא ולאחר שישבו חכמים על המדוכה י"שבע-נקיים במחילה, במשך תשעה ירחי לידה, נולד להם למול-טוב שם חדש והחליטו לקרא את רחוב בצלאל בשם רחוב הורדוס...

וכל-כך למה? — ראשית מפני שחזקה עליהם פקודת הנציב לקרא את הרחובות לא ע"ש אנשים חיים אלא בשמות היסתוריים ו"ר' בצלאל" שלנו הלא חי וקיים עודנו עד מאה ועשרים שנה! ומכיון שחכמי הועדה חקרו, כנראה, ממקורות מדעים, דהיינו מפי העגלונים שברחובות הקוראים לפרופיסור ש"ז: "חוג'ה בסלאל", וביתור כפי מצהצחיה-נעלים המצלצלים לו בשוק וצועקים: "ר' בצלאל, לכנסך!" (לצחצח קרי) — החליטו פה אחד לקרא

את הרחוב הזה על שמו — כלומר בשם בצלאל — רק אחרי מאה שנה...

ואולם, אם איני טועה, נקרא בית-הספר שלו על שם איזה בצלאל אחר ששמו נזכר, במדומני, בחומש (בייבל בלע"ז) שידע גם הוא קצת אמנות ולמד כנראה "בבצלאל", ועשה משבן שלם עם המנורה, ושמו היה בצלאל בן חור, אבל מי ילך להביט בספרים עתיקים כאלה ומי יש לן זמן לעסס בדברי-קטנות כאלה, לאחד שהבר אחד יהודי היה טרוד במלוגו העברי והשני היה עסוק במלוגים האירופים בנסיעתו?...

והשנית, מי לנו גדול מהורדוס? הו הוא היה קצת "מחנות" עמנו אעפ"י שחיה במחילה, כמשפחה נמוכה ומנחות-דרגא וכל יחוסו וגדולתו היה בזה שהו"דרו לשלח את אשתו וכל בני-ביתה החשמניאים "לעולם-ההוא" ולא נשתייר כהם כלום ב"ה, כמו שמצינו עליו במדרש: "הורדוס כבה את אורו של עולם", ואולי יש בזה משום רמז למנורת-הנוכה המזהירה על הוכת בצלאל?...

ומכיר אני עוד הורדוס אחד, משלשלת-היוחסין, שלפי דברי המסורת של ה"ה היה מחובבי הכמה הזמין את ה"פרימדונה" של הקבוצה — מיפ סלומיי — לרקד לפניו בבגדי-חזה לפני אכלה מעץ-הדעת ולשיך איזו אופודיטקה עליוה, ובשכר זה השניח ממנו להביא לפניו את ראשו של יחנן